

Derivation of word 'संस्कृतम्' or 'संसुकृतम्'

(i) $\text{सम्} + \text{कृ} + \text{लम्} \longrightarrow \text{सम्} + \text{कृतम्} \longrightarrow$

$\text{साम्} + \text{स्} + \text{कृतम्} \longrightarrow \text{साम्} + \text{स्कृतम्} \longrightarrow$

(This affix is added
in sense of decoration)

$\text{सम्} + \text{स्} + \text{स्कृतम्} \longrightarrow \text{सं} + \text{स्} + \text{स्कृतम्}$
($\text{म्} \rightarrow \text{म्}$)

① $\text{सं} + \text{स्} + \text{स्कृतम्} \xrightarrow{\text{①}} \text{सं} + \text{स्} + \text{स्कृतम्}$

② $\text{सं} + \text{स्} + \text{स्कृतम्} \xrightarrow{\text{②}} \text{सं} + \text{स्} + \text{स्कृतम्}$

① संस्कृतम् optionally संस्कृतम्
संस्कार is removed

②, $\overline{\text{अंशुशुभ्रतम}}$ $\xrightarrow[\text{अक्षर is removed}]{\text{optionally}}$ $\overline{\text{अंशुशुभ्रतम}} = \overline{\text{अंशुशुभ्रतम}}$
 = decorated
 = well designed
 = structured

Special rule for अनुस्वार in Yajurveda

① अनुस्वार : + श्, ष्, स्, इ, + any vowel \longrightarrow
 र्

(गं) + " + "
 (gum)

② अनुस्वार : + श्, ष्, स्, इ, + any consonant \longrightarrow
 र्

ञ् + " + "

(११)

- e.8. (i) एतं ह वाच न लपति । त. उ. ब्रह्मानन्दयत्नी
- (ii) किमहं शर्धु नाकरयम् । "
- (iii) स थ एवं विद्वानेत आत्मानञ् स्पृणुते । "
- (iv) यममागंसेण् श्नावास्थि मज्जा । (त. उ. शीक्षावली)
- (v) शुवरिति यजूगंषि । (त. उ. शीक्षावली)
- (vi) ओगं शोमिति शस्त्राणि शगंसेन्ति ।

ॐ

अ + उ + म्

= ओम्